

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού με την περιοδική έκθεση φωτογραφίας «**Ταξιδεύοντας στην Ανατολική Μεσόγειο** μέσα από το Ψηφιακό Αρχείο Ελληνικού Πολιτισμού του Θεόδωρου Κορρέ (Α.Π.Θ.)» συμμετέχει στις εκδηλώσεις της 5ης Biennale Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, με θεματική τη Μεσόγειο, στο πλαίσιο της κοινής δράσης των πέντε μεγάλων μουσείων τέχνης της πόλης μας (Αρχαιολογικό, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης), γνωστής ως «Κίνησης των 5Μ». Φέτος κλείνει το έργο της Biennale, που ξεκίνησε το 2011 με θεματική τη Μεσόγειο, μια κοινή πρόταση της κίνησης των 5 Μουσείων της Θεσσαλονίκης που εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ και υλοποιήθηκε με φορέα διαχείρισης το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Το Μουσείο μας συμμετείχε στις Biennale αφενός προσφέροντας χώρους για την κεντρική έκθεση, φιλοξενώντας σύγχρονα έργα τέχνης, και αφετέρου διοργανώνοντας με χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ δύο πρωτότυπες και ιδιαίτερα επιτυχημένες κατά γενική ομολογία περιοδικές εκθέσεις «Βυζάντιο και Άραβες», το 2011 και «Η τιμή του αγίου Μάμαντος στη Μεσόγειο. Ένας ακρίτας άγιος ταξιδεύει», το 2013, μια διακρατική συνεργασία με την Κύπρο, την οποία εγκαινίασε η Α.Θ.Π. ο πατριάρχης μας κκ. Βαρθολομαίος.

Με την έκθεση που εγκαινιάζουμε σήμερα, τρίτη στη σειρά, ολοκληρώνουμε και ως Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού τη συμμετοχή μας στην Biennale. Η έκθεση στηρίζεται στο φωτογραφικό υλικό (επιλογή 63 φωτογραφιών) από τις εκπαιδευτικές εκδρομές του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας του ΑΠΘ που περιλαμβάνονται στο Ψηφιακό Αρχείο Ελληνικού Πολιτισμού του Θ. Κορρέ (Α.Π.Θ.). Η έκθεση έχει ως στόχο να προβάλλει στο ευρύ κοινό μια σειρά από περισσότερο ή λιγότερο γνωστούς τόπους με έντονη παρουσία Ελλήνων διαχρονικά, καθώς επίσης και εκκλησιαστικά και κοσμικά μνημεία που έχουν διασωθεί μέχρι σήμερα, με κοινό χαρακτηριστικό τη θέση τους κατά μήκος της παράλιας ζώνης της Ανατολικής Μεσογείου. Η έκθεση αρθρώνεται σε επτά ενότητες οδηγώντας τον επισκέπτη σε μία νοητή διαδρομή από Βορρά προς Νότο, που έχει αφετηρία την περιοχή του βορειοανατολικού Αιγαίου, τα παράλια της Μ. Ασίας, και προχωρά στο νοτιοανατολικό τμήμα της λεκάνης της Μεσογείου, για να καταλήξει στη χερσόνησο του Σινά και την Αίγυπτο. Αρχικά τοποθετείται στην εισαγωγική ενότητα χάρτης των θέσεων τόπων, χώρων και μνημείων, που συνοδεύεται από εισαγωγικά κείμενα για την έκθεση και το Ψηφιακό Αρχείο του Θ. Κορρέ (Α.Π.Θ.). Στη συνέχεια, στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται τόποι και μνημεία από τις περιοχές της αρχαίας Αιολίδας και της Ιωνίας,

περιλαμβάνοντας την Άσσο, το Αϊβαλί, την Πέργαμο, τη Σκάλα Βουρλών και τα Αλάτσατα. Στη δεύτερη ενότητα εντάσσονται ο Κιρκιντζές, η Έφεσος, η Πριήνη και τα Δίδυμα στην περιοχή της Ιωνίας, η Φιλαδέλφεια στην περιοχή της Λυδίας. Την τρίτη ενότητα αποτελούν το Λιβίσι, η Κέκοβα, τα Μύρα και η Φάσηλις από την περιοχή της Λυκίας. Η διαδρομή στη Μ. Ασία ολοκληρώνεται στο νότιο τμήμα της με την τέταρτη ενότητα της έκθεσης, στην οποία εντάσσονται η Αττάλεια, η Πέργη, η Σίδη (Παμφυλία) και το μοναστήρι του Alahan (Κιλικία). Ακολουθούν η ενότητα της Ιορδανίας (πέμπτη), στην οποία προβάλλονται το Αμμάν, η Μάδαβα και η ενότητα (έκτη) με το όρος Σινά και την ονομαστή μονή της Αγίας Αικατερίνης. Η έκθεση ολοκληρώνεται με την έβδομη ενότητα που έχει θέμα την Αίγυπτο, παρουσιάζοντας τον ναό του Αγίου Γεωργίου των Ελλήνων στο Κάιρο και τη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας.

Στην αρχή κάθε ενότητας τοποθετείται εισαγωγικό κείμενο με τις βασικότερες πληροφορίες για την ελληνική παρουσία διαχρονικά και τα έργα πολιτισμού του Ελληνισμού στις περιοχές αυτές, το οποίο συνοδεύεται από σχεδιαστική απόδοση χάρτη. Οι φωτογραφίες που παρουσιάζονται στη συνέχεια συνοδεύονται από εκτεταμένες κειμενολεξάντες που δίδουν την απαραίτητη πληροφορία με βάση τη ματιά του αρχαιολόγου – ερευνητή, του περιηγητή και του ταξιδιώτη. Τα κείμενα παρουσιάζονται και στην αγγλική γλώσσα. Παράλληλα γίνεται προβολή περισσότερων φωτογραφικών λήψεων από τους εξεταζόμενους τόπους σε ανώτερο επίπεδο, επάνω από το υπόβαθρο των φωτογραφιών του κάτω ορόφου και στο ύψος του ματιού του θεατή του πάνω ορόφου, δημιουργώντας περισσότερο μια γενικότερη ατμόσφαιρα ταξιδιού και νοσταλγίας. Οι λιτές γραφιστικές συνθέσεις σε τόνους του γκριζου, που παίζουν με το λευκό και το μαύρο και παραπέμπουν στο κλασικό φωτογραφικό φιλμ, διαφοροποιούν και παράλληλα συνδέουν τις επιμέρους ενότητες μεταξύ τους. Σε συνδυασμό με τον υποβλητικό φωτισμό δημιουργούν στο θεατή την αίσθηση του σκοτεινού θαλάμου ενός εργαστηρίου φωτογραφίας, παράλληλα με εκείνη της οπτικής μέσα από το φινιστρίνι του πλοίου, που πλέει στη Μεσόγειο. Το γαλάζιο της Μεσογείου και του Αιγαίου κυρίαρχο σχεδόν παντού.

Πιστεύουμε ότι η εν λόγω έκθεση λόγω της πρωτοτυπίας του θέματός της, αλλά και της γεωγραφικής και χρονολογικής έκτασης που αυτό καλύπτει, παρουσιάζει σημαντικά τεκμήρια για την ιστορία του Ελληνισμού. Παράλληλα έρχεται να προβάλλει και μια σύγχρονη μορφή συλλογικής προσπάθειας: Την προσπάθεια γνωριμίας με τους αρχαιολογικούς χώρους, τα μνημεία, τους οικισμούς,

τους τόπους με τη διαχρονική παρουσία και δράση κοινοτήτων Ελλήνων στον χώρο της Μεσογείου, ενώ έρχεται να αναδείξει ένα ελάχιστο γνωστό ψηφιακό υλικό που θα έπρεπε να αξιοποιηθεί. Η έκθεση έχει σχεδιασθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι περιοδεύουσα.

Η παραπάνω δράση αποτελεί μια συνέργεια του Μουσείου μας με το Α.Π.Θ., τρίτη κατά σειρά ως προς τη συνδιοργάνωση εκθέσεων την τελευταία τριετία, χωρίς να αναφερθούμε στη συνδιοργάνωση συνεδρίων, ημερίδων, διαλέξεων και γενικότερα πολιτιστικών εκδηλώσεων στον χώρο του Μουσείου. Εντάσσεται και αυτή στη συνολική εξωστρεφή πολιτική μας με το άνοιγμα του Μουσείου σε όλους, χωρίς αποκλεισμούς, με γνώμονα την επιστημονική εγκυρότητα, την ποιότητα, την καλαισθησία. Αποτελεί, όπως και η όλη διοργάνωση της φετινής Μπιενάλε, έναν άθλο των ανθρώπων του πολιτισμού που διακατέχονται από το πείσμα και το μεράκι της δημιουργίας, σε αντίθεση με τη γενικότερη απαισιοδοξία που κυριαρχεί στις μέρες μας. Όπως λέει χαρακτηριστικά η επιμελήτρια της κεντρικής έκθεσης της 5^{ης} Biennale, Κατερίνα Γρέγου, “η χρονική αυτή στιγμή, κατά την οποία ο αφορισμός του Ιταλού φιλοσόφου, Αντόνιο Γκράμσι: «η πρόκληση της νεωτερικότητας είναι να ζεις δίχως ψευδαισθήσεις μα και δίχως απογοήτευση (...)», επανέρχεται επίκαιρος και αναγκαίος, για να μας υπενθυμίσει με τη φράση του «είμαι απαισιόδοξος λόγω νόησης και αισιόδοξος λόγω θέλησης», το μετέωρο βήμα στο οποίο βρισκόμαστε”. Όχι τυχαία λοιπόν η φράση αυτή αποτελεί και τον τίτλο της κεντρικής έκθεσης της φετινής Biennale.

Σε πείσμα των καιρών, αισιόδοξοι λόγω θέλησης, ευχαριστούμε από καρδιάς όλους τους συνεργάτες που βοήθησαν στην οργάνωση και υλοποίηση της έκθεσης, το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και τον ανάδοχο του έργου της Μπιενάλε, τον πρύτανη του Α.Π.Θ. κ. Περικλή Μήτκα, τον ομότιμο καθηγητή του Α.Π.Θ. κ. Θεόδωρο Κορρέ, την υποψήφια διδάκτορα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Νικολέτα Τρούπκου, τους συνεργάτες μου στο Μουσείο, τους αρχαιολόγους Νίκο Μπονόβα και Τάσο Σινάκο για την επεξεργασία της μουσειολογικής μελέτης, την αρχιτέκτονα του Μουσείου μας Σίσσυ Καραδημητρίου, η οποία εκπόνησε το μουσειογραφικό σχεδιασμό και τις γραφιστικές συνθέσεις της έκθεσης, τους τεχνίτες μας Βασίλη Ρέμβο και Γιώργο Αλεξανδρή, τον ηλεκτρολόγο μας Γιώργο Ζίγκα, τη συντηρήτρια Ανέτα Τσούκα, την τμηματάρχη Ευαγγελία Αγγέλκου για τις δημόσιες σχέσεις, το φυλακτικό προσωπικό και το προσωπικό καθαριότητας για την άρτια διοργάνωση και όλους εσάς για την προσέλευσή σας.

Στο πλαίσιο της έκθεσης θα πραγματοποιηθεί την **Τετάρτη 24 Ιουνίου 2015** στις **20.00** στο αίθριο του Μουσείου, **συναυλία** (συνάντηση χορωδιών) με θέμα «*Αιγαίο - Μεσόγειος: μύθος και πραγματικότητα*», όπου συμμετέχουν η χορωδία του Σωματείου των Φίλων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού (Διευθύντρια Ελισσάβητ Δεμίρογλου), η Δημοτική Χορωδία Τρικάλων (Διευθύντρια Ελένη Ζιάκα), η χορωδία της Εστίας Πιερίδων Μουσών (Κατερίνης) (Διευθυντής Ευθύμιος Μαυρίδης) και η Δημοτική Χορωδία Λιτοχώρου «Ιωάννης Σακελλαρίδης» (Διευθυντής Ευθύμιος Μαυρίδης). Θα ερμηνεύσουν έργα γνωστών Ελλήνων δημιουργών του λαϊκού και έντεχνου ρεπερτορίου, καθώς και παραδοσιακά τραγούδια.

Τη συναυλία συνδιοργανώνουν το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, το Σωματείο των Φίλων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού και η Χορωδία του Σωματείου των Φίλων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού.

Καλό ταξίδι σε όλους.

Δρ Αγαθονίκη Τσιλιπάκου

Προϊσταμένη Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού